

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Departament Dziedzictwa Kulturowego
Dyrektor
Piotr Rypson

DDK-WM.050.4.2026.RD
Warszawa, 08 kwietnia 2026 r.

Szanowny Panie,

odpowiadając na petycję z 12.03.2026 r. pragnę podziękować za Pańskie zainteresowanie tematyką muzealnictwa i bezpieczeństwa zbiorów. Zapewniam, że wychodząc naprzeciw potrzebom w zakresie ochrony zbiorów muzealnych przed zniszczeniem lub utratą, w świetle trwającego konfliktu zbrojnego w Ukrainie oraz biorąc pod uwagę istniejące uwarunkowania geopolityczne, w ramach ochrony dziedzictwa narodowego i dóbr kultury w Polsce, MKiDN podejmuje – we współpracy z muzeami i innymi podmiotami – szeroko zakrojone działania dotyczące organizacji systemu bezpieczeństwa polskich muzeów oraz powierzonych im zbiorów.

Zgodnie z ustawą o petycjach¹, po dokonaniu analizy Pańskich postulatów, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Podstawę działań w zakresie bezpieczeństwa zbiorów stanowią regulacje dotyczące funkcjonowania muzeów w Polsce², a także inne akty prawne, w tym rozporządzenia, które zapewniają ochronę szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego, w tym zabytków i zbiorów muzealnych³. Z kolei, wytyczne i zalecenia stanowią pomocnicze narzędzie do efektywniejszej i sprawniejszej realizacji wynikającego z przepisów obowiązku przygotowania muzeów do sytuacji kryzysowych, w tym stanów nadzwyczajnych i wojny.

Za wyznaczanie i upowszechnianie standardów oraz dobrych praktyk w zakresie muzealnictwa i ochrony zbiorów odpowiada Narodowy Instytut Muzeów (NIM), który jest państwową instytucją kultury nadzorowaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W kwestii bezpieczeństwa zbiorów muzealnych i przygotowania do sytuacji kryzysowej i wojny NIM opracował dokument pn. „Zalecenia dla muzeów w zakresie przygotowania do sytuacji kryzysowej i wojny”, który jest dostępny pod adresem:

¹ Art. 13 ust. 1 ustawy z 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870).

² W szczególności: ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2022 r. poz. 385), ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 i 1907 oraz z 2025 r. poz. 1168), przepisy w zakresie prawa budowlanego, ochrony przeciwpożarowej, ochrony osób i mienia czy ochrony terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

³ Przykładowo: ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1907), rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów muzeum przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym ich zniszczeniem lub utratą (Dz.U. z 2014 r. poz. 1240), Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach (Dz.U. 2004 r. nr 202 poz. 2073), Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 maja 2008 r. w sprawie warunków, sposobu i trybu przenoszenia muzealiów (Dz.U. 2008 r. nr 91 poz. 569), Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2004 r. nr 212 poz. 2153).

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bip w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2433165.10834828.10225425

<https://nim.gov.pl/files/articles/428/Zalecenia%20dla%20muze%C3%B3w%20w%20zakresie%20przygotowania%20do%20sytuacji%20kryzysowej%20i%20wojny.pdf>.

Na stronie internetowej NIM w zakładce: „Baza wiedzy” znajduje się także wiele innych informacji dotyczących zarządzania zbiorami, w tym digitalizacji, ochrony konserwatorskiej oraz bezpieczeństwa zbiorów i ludzi.

Koordinacja mechanizmów bezpieczeństwa odbywa się na poziomie wewnętrznym muzeów (procedury, instrukcje, plany ewakuacyjne i reagowania kryzysowego, zarządzanie bezpieczeństwem i in.) oraz w ramach współpracy z zewnętrznymi podmiotami i właściwymi służbami. Kluczową rolę w kwestii koordynacji działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa polskich muzeów i ich zbiorów pełni NIM, który w szczególności realizuje statutowe zadania⁴ w tym zakresie.

Działania dotyczące bezpieczeństwa prowadzone są także na poziomie resortu kultury i dziedzictwa narodowego⁵, w szczególności poprzez regulacje prawne i procedury, nadzór, wsparcie finansowe oraz współpracę z instytucjami kultury i innymi podmiotami zewnętrznymi z uwzględnieniem działalności NIM w kwestii ochrony zbiorów. Przykładowo, w ramach prowadzonych w resorcie działań na rzecz ochrony dóbr kultury na wypadek wojny, w tym procedury ewakuacji zbiorów i ochrony w sytuacjach szczególnych zagrożeń, trwają prace nad przygotowaniem w terminie do końca 2026 r. krajowego planu ochrony dóbr kultury na czas wojny, który będzie obowiązywał od 1 stycznia 2027 r. Realizowane są działania związane z zabezpieczeniem zbiorów muzealnych, w tym szkolenia z zakresu procedur bezpieczeństwa i reagowania w sytuacjach zagrożenia.

W kwestii włączenia Miasta Łodzi w systemowe działania na rzecz ochrony lokalnych zbiorów muzealnych i kolekcji, wyjaśniam, że jednostki samorządu terytorialnego (jst) na mocy ustaw samorządowych⁶ mają obowiązek ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Poza tym, jednostki samorządowe prowadzące lub współprowadzące muzeum są zobowiązane m.in. do zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonym zbiorom⁷. W zakresie zaangażowania jst w bezpieczeństwo zbiorów sugeruję bezpośredni kontakt z właściwą jednostką samorządową.

⁴ § 4 ust. 1 pkt. 13-17 zarządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 31 sierpnia 2023 r. w sprawie nadania statutu Narodowemu Instytutowi Muzeów (Dz. Urz. MKiDN poz. 49):

- inicjowanie i prowadzenie analiz oraz przygotowywanie raportów o stanie zabezpieczenia i ochrony zbiorów oraz bezpieczeństwa muzeów i przeciwdziałania przestępczości dotyczącej muzeów i zbiorów, a także właściwe przygotowanie muzeów na wypadek zaistnienia sytuacji kryzysowej,
- wspieranie procesu ewaluacji i doskonalenia systemu ochrony i zabezpieczenia zbiorów, a także przygotowanie muzeów na wypadek zaistnienia sytuacji kryzysowej,
- współpraca z Policją, prokuraturą, organami wymiaru sprawiedliwości, Państwową Strażą Pożarną, Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej, Krajową Administracją Skarbową, a także innymi instytucjami na rzecz właściwego zabezpieczenia muzeów i ochrony zbiorów, przeciwdziałania przestępstwom dotyczącym muzeów i zbiorów oraz właściwego przygotowania muzeów na wypadek zaistnienia sytuacji kryzysowej,
- prowadzenie magazynów dla zbiorów muzealnych i innych obiektów o szczególnej wartości dla dziedzictwa kulturowego,
- realizacja usług z zakresu logistyki, ewidencjonowania, dokumentacji, zabezpieczania, technik analitycznych, digitalizacji, konserwacji i prezentacji zbiorów.

⁵ Art. 14 ww. ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej.

⁶ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1684), ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 581).

⁷ Art. 5 ust. 4 ww. ustawy o muzeach.

Odnośnie zapewnienia dedykowanych środków na bezpieczeństwo, w tym na przygotowanie infrastruktury ochronnej, szkolenia personelu oraz ćwiczenia kryzysowe, informuję, że mechanizmy finansowe i organizacyjne, pozwalające realnie wdrożyć przepisy ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, zostały określone w ramach przyjętego przez Radę Ministrów „Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026”⁸. Zachęcam do zapoznania się z ww. dokumentem.

Wyrażam nadzieję, że przedstawione wyjaśnienia będą dla Pana satysfakcjonujące.

Z poważaniem

Piotr Rypson

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Pouczenie:

- 1) Zgodnie z art. 8 ustawy o petycjach z dnia 11 lipca 2014 r. petycja została zamieszczona na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego bez podaniem imienia i nazwiska osoby występującej z przedmiotową petycją;
- 2) Zgodnie z art. 13 ust. 2 ww. ustawy sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Otrzymują:

- 1) Autor petycji
- 2) a/a

⁸ Uchwała nr 72 Rady Ministrów z dnia 27 maja 2025 r. w sprawie zatwierdzenia Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026 (M.P. z 2025 r. poz. 541).